

2. OBSERVACIÓ DE LES TAULES DE TREBALL

Es tracta de registrar algunes de les interaccions que es produeixen entre els nois que seuen a la mateixa taula per a determinar quina jerarquització hi ha entre ells.

La taula és un petit grup de treball al sí del qual cada noi adopta un paper i una posició en la jerarquia interna del grup: aquests són els dos aspectes que interessa determinar.

Per a conèixer-ho, caldrà anotar i comptar les comunicacions que es produeixen entre uns i altres per a analitzar-les posteriorment i arribar a unes conclusions.

El treball constarà de dues fases: la fase d'observació i la fase d'anàlisi.

2.1 Fase d'observació

L'observador de cada taula haurà de col·locar-se prou aprop per a poder entendre tots els missatges que intercanvien els nois o noies de la taula i registrar-los en un full d'observació diària com el que s'adjunta.

En aquest full s'hi anotaràn tots els intercanvis verbals que es produeixin en les converses dels nois classificant-los d'acord amb aquests quatre tipus:

- 2.1.1 Interacció "subterrànea": bromes, comentaris jocosos, converses al marge de la classe o de la feina, gresca, etc.
- 2.1.2 Intercanvi de suggeriments: suggerir possibilitats de treball, suggerir procediments de recerca o de comprovació, suggerir formes d'organització, demanar suggeriments, etc.; en general tot el que sigui fer o demanar suggeriments o propostes.
- 2.1.3 Intercanvi d'opinions i d'informacions: donar la seva opinió, defensar-la, demanar-la als altres, dir el que un sap o preguntar-ho a un altre, etc.; en general tot el que sigui donar o demanar opinions o informacions.
- 2.1.4 Intercanvi de crítiques: criticar o valorar la feina feta pel grup o per algun company, criticar les idees o les aportacions dels altres; en general tot el que sigui fer o demanar crítiques o valoracions.

Cada un d'aquests tipus d'intercanvis serà registrat en un quadre diferent (veure full d'observacions).

Per a fer les anotacions en els quadres n'hi ha prou amb posar una ratlleta o un puntet en el lloc corresponent. Per a trobar el lloc on ha de registrar-se una interacció, cal cercar el quadrant que és l'intersecció entre la filera corresponent al noi que ha emés el missatge amb la columna del company que n'és el destinatari.

Com que el destinatari d'una comunicació no és sempre una persona, sinó que pot ésser-ho el grup tot sencer o algun membre d'una taula veïna, hem previst columnes per a aquesta finalitat.

Al final de cada sessió d'observació hauràn de calcular-se els totals de cada fila i de cada columna.

Adoneu-vos que la darrera columna de mà dreta correspondrà al total de missatges o de comunicacions que ha emés cada noi de la taula. Això indica el grau de la seva presència activa en el grup, la seva actitud com a emisor de comunicacions.

Semblantment, la darrera fila de baix correspondrà al total de missatges que ha rebut cada noi de la taula. Això indica el grau en que els seus companys tenen preferència per a comunicar-se amb ell, la importància que li atorguen en la vida del grup de treball.

Adoneu-vos també que l'activitat de cada noi i la importància que té per al grup pot ésser diferent segons el tipus de comunicació analitzat ("subterrània", suggeriments, opinions, crítica). I que aquestes diferències són significatives per a anar coneixent el rol de cadascú en el grup.

Taula:

Classe:

Data:

2.1.1

Interacció
"subterrànea"

	a A	a B	a C	a D	a tots	a veïns	total
de A							
de B							
de C							
de D							
total							

2.1.2

Intercanvi
suggeriments

	a A	a B	a C	a D	a tots	a veïns	total
de A							
de B							
de C							
de D							
total							

2.1.3

Intercanvi
opinions i
informacions

	a A	a B	a C	a D	a tots	a veïns	total
de A							
de B							
de C							
de D							
total							

2.1.4

Intercanvi
crítiques

	a A	a B	a C	a D	a tots	a veïns	total
de A							
de B							
de C							
de D							
total							

Observador:

2.2 Fase d'anàlisi

En una senona fase del treball es reuniran les observacions preses en diversos dies (al llarg d'una setmana o d'una quinzena) i s'omplirà un full posant en cada quadrant el nombre total d'interaccions trobades en cada quadrant.

En aquest quadre de totals caldrà anotar-hi xifres i no pas ratlletes o punts.

Et aixó, el calcularàn els totals corresponents a cada quadre i es calcularàn el percentatge que suposen a fi de saber:

- Quin tant per cent de missatges ha emés cada noi
- Quin tant per cent de missatges li han estat adreçats

A partir d'aquí, hi ha dos formes d'anàlisi possibles:

2.2.1 Determinar, per a cada tipus de comunicacions, el grau d'activitat de cada noi, (percentatge de comunicacions que ha emés) i el grau d'importància que el grup li atorga en aquest tipus de comunicació (percentatge de comunicacions que li són adreçades).

Representar-ho gràficament en un esquema com el que es troba en el full ~~XXXX~~ següent.

D'aquí se'n pot concloure quin és el rol que cadascú adopta preferentment en el grup.

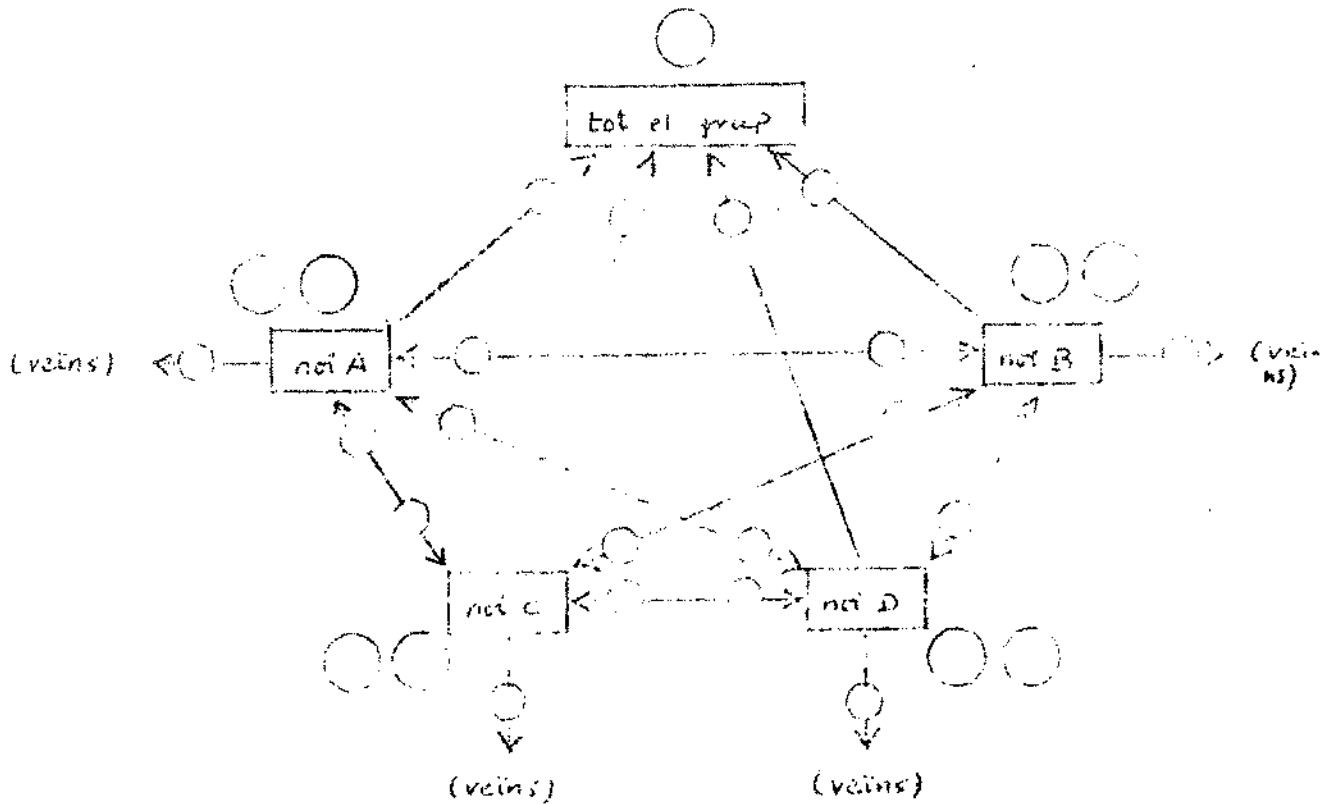
2.2.2 Determinar el mateix però sumant el conjunt de tots quatre tipus de comunicacions

Representar-ho igualment en el gràfic.

D'aquí se'n pot concloure quina jerarquització interna té el grup.

Cal comparar-ho amb les dades que s'obtinguin dels sociogrames per a obtenir una confirmació o plantejar-se una nova forma d'anàlisi.

Gràfic de presentació de l'anàlisi:

En aquest gràfic ha d'anotar-se hi:

- El nombre total de comunicacions -del tipus que s'estigui analitzant- que cada noi adreça a cada un dels seus companys, al grup o a l'exterior.

En fer-ho, ja quedaràn registrades les que reb cadascú.

Aquesta anotació ha de fer-se en les rodones petites.

- El nombre total de comunicacions que cada noi ha emés i rebut.

Aquesta anotació ha de fer-se en les rodones grosses que queden al defora del gràfic.

Pot ésser útil de fer amb colors diferents les anotacions de emissió i les de recepció.

3. Observació dels subgrups existents a la classe

Per a poder obtenir una informació prou diversificada i amb poca feina material, és possible procedir d'acord amb els següents passos:

- 1er. Demanar als professors de la classe que ~~escriu~~ escriuïn en un full els noms dels nois i noies de la classe agrupats de la forma com a ells els sembla que formen grups d'amistat.

Aquesta agrupació serà la hipòtesi a comprovar.

- 2on. Amb motiu d'activitats concretes, per exemple una sortida, proposar a tots els membres de la classe la següent qüestió:

Per a la sortida, és necessari de fer grups de 6 companys.

Que cadascú posi en un full, amb el seu propi nom al davant, els cinc companys que voldria tenir al seu grup.

Que procuri ordenar-los segons les seves preferències.

Poden trobar-se altres motius: fer treballs d'enquesta al carrer o d'observació al camp, discutir i elaborar els comentaris sobre un document cinematogràfic, fer una ressenya d'un llibre o document estadístic, etc.

Evidentment, no se'ls ha de proposar perquè sí, sinó decidits a presentar-los uns resultats de l'estudi de les seves agrupacions i per a agrupar-los pràcticament de la millor manera possible a partir de l'estudi.

- 3er. L'estudi ha de consistir en una senzilla matriu sociomètrica que elaborareu a partir de les fulles de cada noi i en els gràfics corresponents que discutireu amb un professor del departament i el mestre de la classe.

ESTUDI DEL GRUP-CLASSE

1. REGISTRE DE DADES INDIVIDUALS.

Part de la informació s'ha de treure dels arxius de l'escola o a partir dels alumnes o famílies. Per-ho en rebre el registre.

Les observacions es poden anotar en acabar la classe, o únicament al final del període de pràctiques.

2. OBSERVACIO DE LES TAULES DE TREBALL.

Observar dues classes del període de pràctiques.

3. OBSERVACIO DELS SUBGRUPS EXISTENTS A LA CLASSE.

El professor ha d'indicar quènes són les activitats escollides.

4. OBSERVACIO DEL GRUP-CLASSE COM A CONJUNT.

Tot el grup de pràctiques omplirà els qüestionaris un cop acabi el període d'estada a l'escola.

OBSERVACIONS.

.S'han de fer constar els noms dels observadors.

.Cda grup redactarà una nota crítica sobre la validesa d'els qüestionaris.

Barcelona, novembre de 1977

1. REGISTRE DE DADES INDIVIDUALS

Al primer apartat hi farem constar aquelles dades que componen la filiació del noi. El segon ens permet d'anar anotant les observacions fetes. El tercer, el seu rendiment.

I

Curs: Any acadèmic:
Nom: Cognoms:
Data i lloc de naixement:
Nom del pare: Lloc de naixement: Edat:

Ocupació: càrrec:
Estudis:
Llengua materna:

Nom de la mare: Lloc de naixement: Edat:
Ocupació: càrrec:
Estudis:
Llengua materna:

Edat dels germans:
Germans que treballen:
Lloc que ocupa entre els germans:
Components de la família que viuen amb l'alumne:

Llengua que es parla a casa:
Característiques físiques de l'alumne:

Trets temperamentals:

Deficiències observades:

II.

1. COMPORTAMENT PERSONAL.

1.1. Expressió

Emotivitat

Inquietud

Sinceritat

1.2. Davant les tasques de l'escola.

A classe.

1.3. Puntualitat

Ordre

- 1.1. Expressió: Serios / esquerp / pensit / alegre / absent / pífid / inexpressiu /
té dificultat d'expressar-se en públic / no sap expressar / fa frases sen-
cres i ben construïdes / li costa parlar (el català o el castellà) /.
- Emotivitat: Davant d'una situació que li provoca tensió, la seva reacció és
equilibrada / desconcertant / es deprimeix, s'anima amb facilitat /.
- Inquietud: No se sap estar quiet / es mossega les ungles / és un neguit
constant / fa malbé les coses /.
- Sinceritat: Gairebé sempre és sincer / menteix per timidesa / habitualment és
mentider / fantasiós /.
- 1.2. Davant les diferents tasques de l'escola: és responsable si se'l nomena per
algun càrrec o treball / distrat / assenyat / variable segons l'humor / té
confiança en si mateix / es mostra insegur / atén les ordres / constant /.
- Comportament a classe: massa tímid per a portar-se malament / molt entre-
matiat / abusa de la confiança / difícil de connectar-hi / actitud normal /.
- 1.3. Puntualitat: És puntual en venir de casa / en tornar del joc / en canviar de
classe / en començar i acabar la feina /.
- Ordre: Perd o oblidà els seus estris / els conserva / els deixa / no els deixa /
els comparteix / com té el seu calaix / la seva cartera / els seus llibres /
és curós en la presentació dels treballs /.

2. ACTITUD ENVERS ELS ALTRES COMPANYS.

2.1. Companyonia

Actitud.

2.2. En les activitats

2.3. Actituds dels altres envers ell.

2.1. Companyonia: Li agrada la companyia / només té un amic / gu. bé ignora els altres nois / estatant / sovint sol / ansios d'entrar en el gr. > / tracta de comprar el favor dels altres / es deixa portar fàcilment / li agrada que es fixin en ell /.

Actituds: Mai no es baralla / és un «busca-rossos» / pron actituds violentes el el provoquen / es baralla molt / galloja davant dels altres / fa el pollaso. es fa el graciós / es comporta malament quan el mestre surt de classe /.

2.2. En les activitats: Joga sol / amb nens més grans / amb nens més petits / amb els nens de la seva edat / copia dels altres / normalment és honorat pel que fa al treball de l'escolà / coopera en el treball en equip / no en sap / enreda /.

2.3. Actituds dels altres nens envers ell: L'estimen / l'esquiven / alilet / es mofen d'ell / popular / «Líder» /.

J. ACTITUD ENVERS EL MESTRE.

3.1. Comportament general envers el mestre

Recerca d'atenció

Resposta a les preguntes

Peticció d'ajut al mestre

3.2. Col·labora amb el mestre en la feina.

3.3. Actitud envers els càstigs

- 3.1. Comportament general envers el mestre: normal / tímid / molt amistós / no el deixa / redueix al mínim el tracte amb ell / li explica el que fa / el defuig, però parla amb els nens /.
- Recerca d'atenció: Busca la lloança / procura monopolitzar el mestre / s'enfada si no es fixa en ell / mira de cridar l'atenció / tant se li'n dona l'aprovació o la desaprovació / maliciat (a la defensiva) /.
- Resposta a les preguntes: sempre està disposat a respondre / de vegades sí, d'altres no / es posa nerviós / s'enroscia quan li pregunten / respon d'altret /.
- Peticció d'ajut al mestre: demana ajut encara que no li calgui / només en demana quan li'n cal / poques vegades li'n cal / necessita que l'ajudin i no ho demana /.
- 3.2. Col·labora amb el mestre en la feina: té feitura per fer coses / habitualment s'ofereix a col·laborar / col·labora si li ho demanen /.
- 3.3. Actitud envers els càstigs: normal per l'edat que té / plora / és ressentit / de vegades murmura / agressiu (amenança, xiscle) / es fa l'heroi, la víctima / es mostra indiferent / es porta més bé com a efecte del càstig / no en fa cas per immadura / busca inquiet per a recordar-se'n gaire estona / es desanima fàcilment / és sensible a la censura /.

4. EN EL JOC

4.1. Jocs organitzats

4.2. Jocs lliures

- 4.1. Jocs organitzats: juga sempre i bé / té delit, però perd l'interès avint / passeja sense fer res / «tant se me'n dona» / s'entén bé amb la seva colla / no sap perdre / accepta els llocs menys sollicitats /.
- 4.2. Jocs lliures: tímid / agosarat / defuig els jocs maguts / tris jocs infantils per la seva edat / inicia jocs violents / distorba el joc dels altres / sempre se sap enretornir / no porta la iniciativa mai /.

5. ACTITUD GENERAL DAVANT DEL TREBALL

5.1. General

5.2. En activitats concretes

- 5.1. Apàtic / no vol fer l'esforç d'aprendre / distret / no pot estar atent o concentrar-se massa estona seguida / treballa amb regularitat / és molt variable d'un dia a l'altre / de vegades es resisteix a realitzar un treball / demostra iniciativa / fa la seva feina amb entusiasme / la fa amb desgan / es mostra reticent envers certes feines /.
- 5.2. Observacions concretes sobre la seva actitud:
- a) enfront les matèries instrumentals (matemàtica, escriptura)
 - b) en el treball en grup.
 - c) en les activitats estètiques i creadores.
 - d) en les sortides de treball.

III

1. RENDIMENT ANTERIORZ

1.1. Rendiment mig

Dificultatats

2. RENDIMENT ACTUAL

2.1. Rendiment mig

2.2. Dificultatats